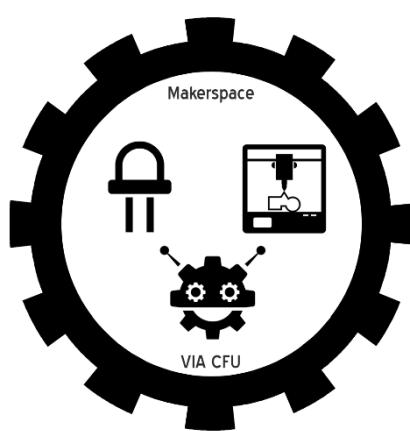

Dash&Dot

Atuartitsinermi teknologiit – fagini tamani

Pikkorissaanermi atortussat Peter Bak-Jensenimit Stefan Mandal Mortensen suleqatigalugu Morten Eidorff Langballelu isumassarsiusoralugu ineriartortinnejqarput.

Assitai: Wonder Workshops Mediakit aamma Peter Bak-Jensen

Imai

Programmilorneq/kodilorneq suua?	5
Computational Thinking	5
Dash&Dot sioqullugu	6
Analogimik programmilorneq programmering	6
Sungiusaat 1:	6
Dash&Dot appillu assigiinngitsut	7
Dashimik aallartigit	7
Sungiusaat 2: Dash ikiguk	7
Sungiusaat 3: Blockly aajuk	8
Sungiusaat 4: Blockly aallartiguk	8
Sungiusaat 5: Blockly Dashilu attavilikkit	8
Blocklymi sullivik	9
Dashimi naalakkiutit siulliit	10
Drive/Ingerlagit	10
Sungiusaat 6: Daship siumut ingerlatinneqarnera	10
Sungiusaat 7: Daship siumut sukkasumik ingerlatinneqarnera	10
Sungiusaat 8: Sukkassutsit taakku marluk assigiinngissuteqarpat?	10
Sungiusaat 9: Robotip niaqua toorlugu Dash aallartiguk	10
Suliassaq 1: Ungassisutsit	12
Dash sangusarnerilu	12
Sungiusaat 10: Dash issoqqaarissorlu	12
Sungiusaat 11 Dash pingasunillu teqeqlilik	12
Suliassaq 2: Aqqusiaq akornutaasulik	13
Sound, Look & Dash (Nipilorneq, qiviarneq Dashilu)	14
Sungiusaat 12: Oqarit "Hi"	14
Sungiusaat 13: "Weird" (Eqqumiitsoq)	14
Dash namminerlu immiussatit	14
Sungiusaat 14: Immiussigit	14
Suliassaq 3: Aap aamma naamik	15
Suliassaq 4: Taallannguaq meerarsiut	15
Suliassaq 5: Dash oqaluttuartiguk	15
Control: - Uteqqiineq/repeat	16
Sungiusaat 15: Dash issoqqaarissorlu	16

Sungiusaat 16: Dash tallimanillu teqeqkulik	16
Sungiusaat 17: Illit pillugit Dash oqaluttuartiguk	16
Sungiusaat 18: Pattalaarpalunneq utaqqinerlu	17
Qaamaneq/Light animationilu	17
Sungiusaat 19: Qaamaneq Dashilu	17
Sungiusaat 20	17
Suliassaq 6: Dash qitippoq	18
Dot	19
Sungiusaat 21: Dot attavileruk	19
Sungiusaat 22 Dot tillinniartoqarnerani kalerrisaarutitut	19
Sungiusaat 23: Daship Dotillu suleqatigiinnerat	19
Sungiusaat 24: Dash Dotimik aquguk	19
Suliassaq 7: Dot joystickitut	20
Suliassanut allanut siunnersuutit	21
Suliassaq 8: Dash atorlugu kisitsisit kanaartaat	21
Suliassaq 9: Dashimik kisitsineq	21
Suliassaq 10: Bowling	21
Suliassaq 11: Dash maluginiutinik suliaqartiguk	21
Linkit:	22
Makewonder	22
Blockly	22
Dash&Dotimut isiginnaagassiannuaq ilitsersuutaasoq	22
Dash&Dotimut appit atorneqarsinnaasut allat	23
Path	23
Go	23
Xylo	23
Wonder	23
Pisatsersuutit allat	23
Daship igeriussissutaa	23

Programmiliorneq/kodiliorneq suua?

Programmiliornermi qarasaasiami programmi (software) oqaatsit programmiliuit atorlugit ineriertortinneqartarpoq. Programmip pingarnertut siunertaa tassaavoq paasissutissat ikkunneqartut tigooqqassallugit, taakkualu atorlugit suliassat (soorlu kisitsineq, anisitsineq, databasemut attaveqarneq) naammassisarpai inernerillu paasissutissanngorlugit tunniuttarlugit.

Wikipedia

Inunnit amerlasuunit taama suliaqarniartunit kodiliorneq programmiliornerlu atorneqartarput. Allali oqartarput kodiliorneq maskiinap iluani pisartoq, programmiliornerullu ilusilersuineq, kodiliorneq il.il. imarigai.

Computational Thinking

CT = suliassamik naammassinninnissaq siunertaralugu isornartorsiuilluni tunngaveqarluartumillu eqqarsarneq.

Kodiliornermik suliaqarnermi CT taaguutaavoq qitiusoq. Taanna tassaavoq sulinerup ingerlarnGANI suliarineqartussaq siullerpaaq.

Siullermik immikkoortuaqqat suliassap naammassinissaanut pisariaqartut isummerfigineqassapput

Taava suliassamut aaqqiissuteqarniarluni teknikkikkut piginnaasaq atorneqassaaq

Computational Thinking

Tamanna isumaqarpoq taaguutip taassuma eqqarsarnermik aallaaveqarnermillu imaqrneranik:

EQQARSARASIT: tunngavilersuilluni isumaliutersorneq (logisk ræsonnement), aalajangersimasumik periaaseqarluni eqqarsarneq (algoritmisk tænkning), ilivitsup immikkoortulersornera (dekomposition), timitaqanngitsumik eqqarsarneq (abstraktion), ileqqut/taamaanneraaneq (mønstre/generaliseringer) aamma naliersuineq

AALLAAVIT: misileraasartoq (misileraaneq), ilusilersuineq, kukkunernik ujarlerneq, kipisuissuseq /tunniutiinnajuinneq aamma suleqatigiinneq

Dash&Dot sioqquullugu

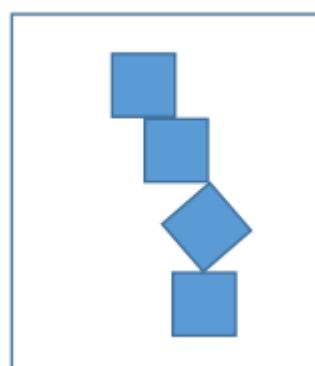
Matumani pikkorissaanermi atortussat Dash&Dotimi tunngaveqarput, kisianni kodiliornermik allatigut suliaqarnermik misileereersimanissaq pingaaruteqarpoq. Robotinik allanik ajornaannerusunillu, soorlu Code-a-pillarimik, Blue-Botimik il.il., assersuutigalugu suliaqartoqarsimassaaq. Matumani eqqarsariaatsit ajornaatsut sungiusarneqassapput.

Analogimik programmiliarneq programmering

Programmiliarnermik suliaqarnermi skærmip saani suliaqartuaannannginneq aamma periarfissanik pitsaalluinnartunik periarfissiisarpoq. Suliassami uani atuartoq ataaseq tappiitsuusaartinnejqarsinnaavoq. Taassuma piffimmit piffimmut naalakkiutit malittassavai. Aamma atuartut ataaseq robotiutittuusaarlugu suliassanik aalajangersimasunik, soorlu kandimit immiartorfimmut kuisitillugu, suliassineqqarsinnaavoq. Robotip suliakkiutigineqartut kisiisa naammassisassavai.

Sungiusaat 1:

Marlukkaaritsi. Aqerluusaqarlunilu pappialaqassaasi. Tullusi ingitsi.
 Ataatsip issoqqaarissut assigiinngitsut sisamat imminnut atassusersorlugit titartassavai. Aappaata takoqqlusaanngilai. Taassuma titartaasup titartarsimasani qanoq titartsimanerlugit suleqamminut nassuiassavai.
 Apeqquteqaqqusaanngilaq pappialarlu takoqqlusaasani.

Dash&Dot appillu assigiinngitsut

Dash&Dotip appit assigiinngitsut imarai

Wonder

Go

Path:

Xylo

Blockly

BlocklyJr

Blocklymik suliaqarnerussaagut

Appit eqqarnertoqartut kingusinnerusukkut pikkorissarnermi atortussani takussavatit.

Dashimik aallartigit

Dash

Dash kaajallassinjaavoq, sanimut qiviarsinjaavoq, qalipaanni allanngorsinnaavaa il.il.

Dash programmiornermut amerlanerpaanik periarfissiisoq qularnanngivippoq.

Dot uninngasuuvooq, kisianni assigiinngitsorpassuarnik suliaqarsinnaasunngorlugu
programmiliortoqarsinnaavoq.

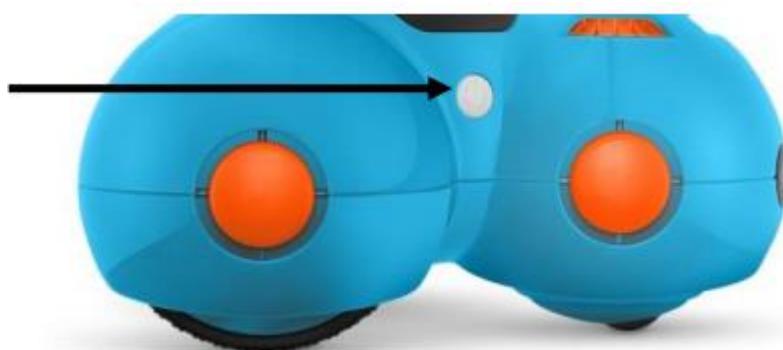
Sungiusaat 2: Dash ikiguk

Dash **natermut**

saneraaniittooq

qaqortoq

iliuk Dashillu
tuugassannguaq
toorlugu ikillugu.

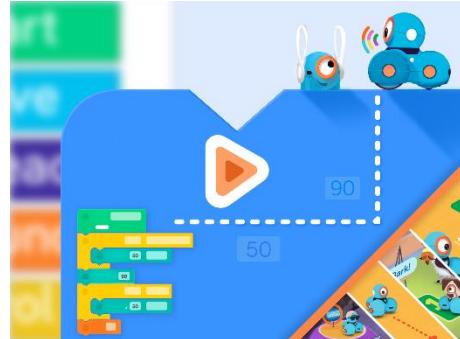
Sungiusaat 3: Blockly aajuk

Blockly atortorissaarutinnut ikkunneqarsimannngippat aaneqaqqaassaaq. App akeqanngitsuuvoq aammalu tabletini smartphonenilu atorneqarsinnaalluni.

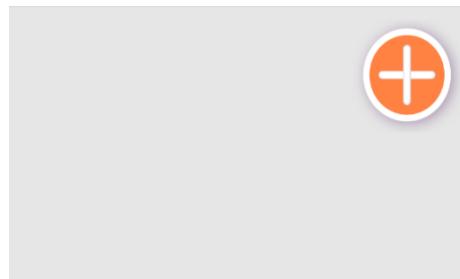
Sungiusaat 4: Blockly aallartiguk

Aallartitsisaataa toorlugu app aallartissavat.

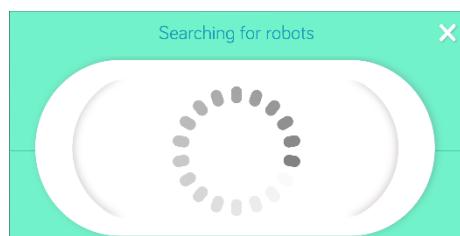

Sungiusaat 5: Blockly Dashilu attavilikkit

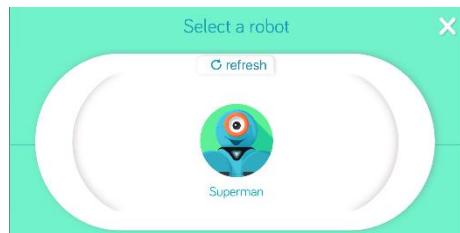
Tamatuma kingornagut Dash attavilerniarlugu toortagaq + tuussavat

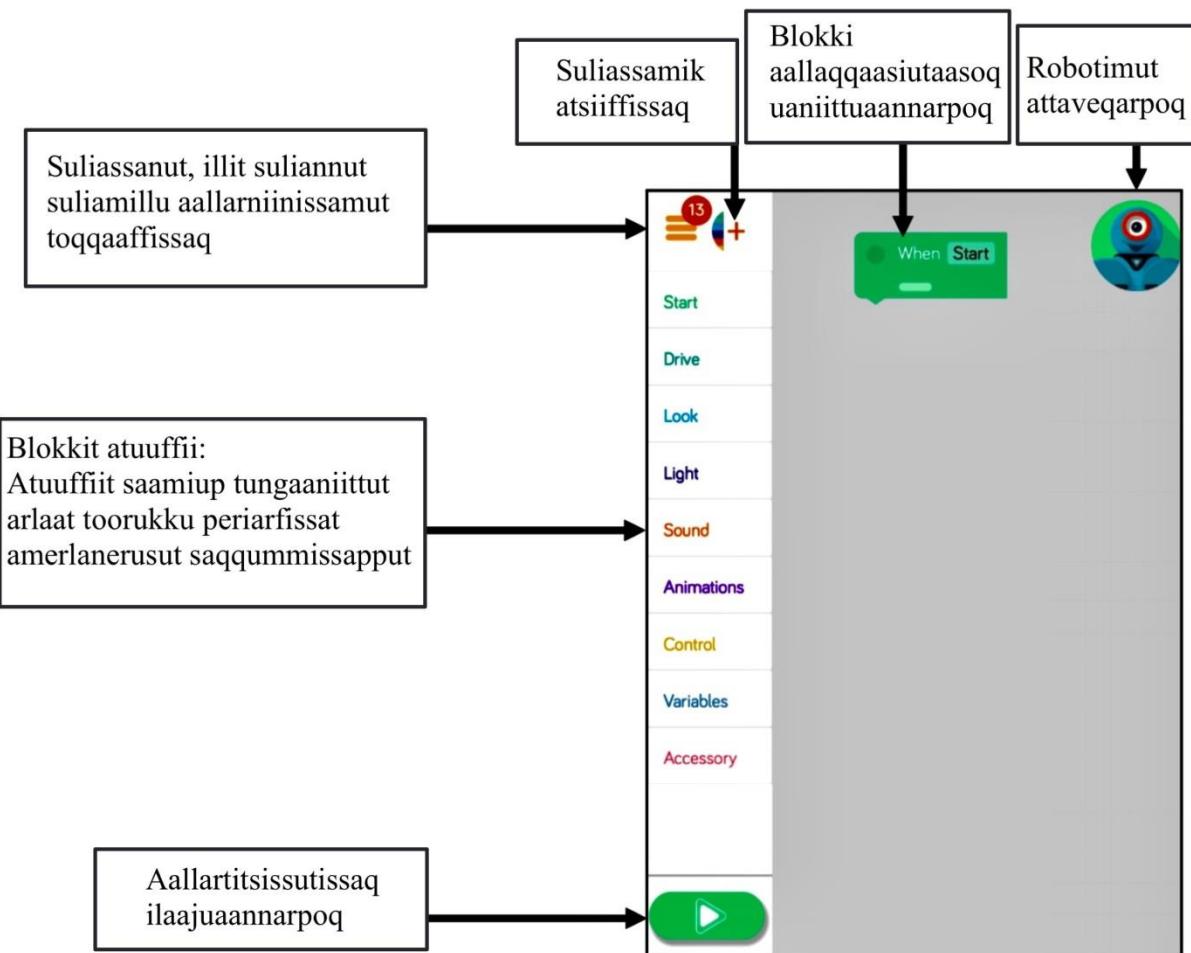
Maanna appip Dash ujarpaa.

Dash eqqortuunersoq qulakkeeriarukku akuersissaatit

Blocklymi sullivik

Dashimi naalakkiutit siulliit

Drive/Ingerlagit

Sungiusaat 6: Daship siumut ingerlatinneqarnera

Drive tooruk sullivimmilu **Forward** toqqarlugu.

Aallaqqaataasumut atalersiguk

Aallartittaataa tooruk

Sungiusaat 7: Daship siumut sukkasuumik ingerlatinneqarnera

Forward sukkasuunngortiguk (Fast).

Aallaqqaataasumut atalersiguk

Aallartittaataa tooruk

Sungiusaat 8: Sukkassutsit taakku marluk assigiinngissuteqarpat?

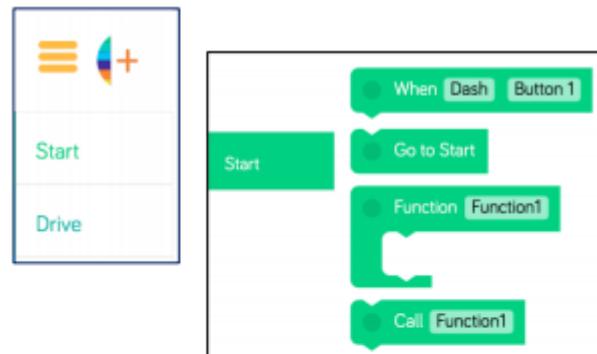
Centimeterinik qassinik?

Sukkassutsinummi allanut sanilliullugit qanoq allaanerussuteqarpat?

Sungiusaat 9: Robotip niaqua toorlugu Dash aallartiguk

Niaqua toorlugu Dash siumut 50-inik

ingerlasussanngortiguk

Sullivimmut uterit

Una tooruk

Taarsiullugulu una toqqaruk

Maanna

uuminnga

taarsersimalerpat

Aaqqiissutitit atalersikkit.

iPadimi tuugassaq toorlugulu Daship niaquani
tuugassaq tuussavat

When Dash Top Button

When Start

When Dash Top Button

When Dash Top Button

Forward 50 fast

Suliassaq 1: Ungasissutsit

Erngutsit/puussiat Daship aallartiffianit uniffissaata tungaanut 1 meterisut ungasitsigisumut inissittassavatit.

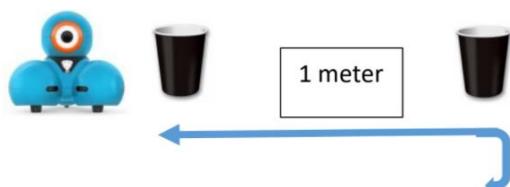
Maanna Dashimi programmiliussaatit niaquani tuugassaq toorneqaraangat siumut 1 meterisut ungasitsigisumut ingerlasartussanngorlugu. Ungasissuseq sukkassuserlu iluarsissavatit.

Tamatuma kingornagut Dash siumut erngutsip tungaanut ingerlasussangortieriarlugu erngutsip siulliup tungaanut utertussanngussavat. Erngutsit uppitinneqassanngillat.

Naalakkiut nutaaq qanoq ittoq maanna atussaviuk?

Maanna Dashimi programmiliussaatit erngutsip/puussiap tungaanut 1 meterisut ungasitsigisumiittumut ingerlasussanngorlugu. Ernguseq kaajallassavaa utimullu aallartiffimminut utissalluni.

Naalakkiut nutaaq qanoq ittoq maanna atussaviuk?

Dash sangusarnerilu

Dash ilutsinik geometriskiusunik suliaqarnermut naleqquttuuvoq. Vinkelit silarliit ilorliillu (indvendige og udvendige vinkler) tikinneqartarpot. Taamaaliornermilu Daship sangusarneri suliassaapput.

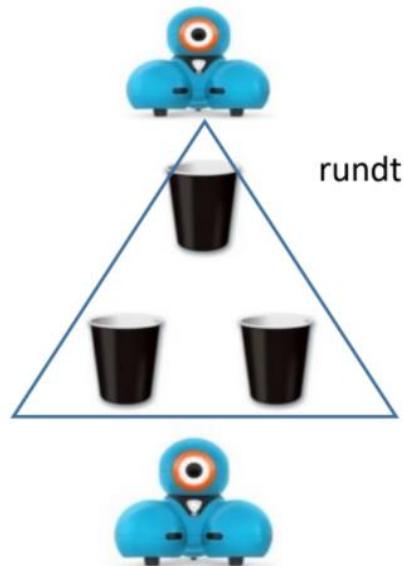
Sungusaat 10: Dash isoqqaarissorlu

Erngutsit/puussiat sisamat Daship programmilorfigineqarnermigut ungaqqullugit ingerlavissai inissikkit.

Sungusaat 11 Dash pingasunillu teqeqqulik

Erngutsit/puussiat pingasut Daship programmilorfigineqarnermigut ungaqqullugit ingerlavissai inissikkit.

Suliassaq 2: Aqqusiaq akornutaasulik

Aqqusiuasaatit assersuutigalugu assigiinngitsunik sisamanik akimmiffiusinnaasunik Daship ungaqqullugit ingerlavissaanik pisatfersukkamik. Tamatuma kingornagut aqqusiaq tamakkerlugu ingerlavigisinnaanngorlugu Dashimi kodiliussaatit.

Aqqusiavit Daship kodiliorfigineratigut naammassineqarnissaanut allat ilaserikkit.

Kia sukanerpaalluni aqqut naammassivaa?

Sound, Look & Dash (Nipiliorneq, qiviarteq Dashilu)

Dashimi nipit ilanngunneqareersut appinnejarnissaat periarfissaavoq. Aamma Dash tamanut tamaanga qiviartussanngortissinnaavat.

Sungiusaat 12: Oqarit "Hi"

Dash assersuutigalugu siumut 100-nik ungasitsigisumut ingerlasussanngortissavat

Lookimi toqqagassat ilaat Look up 22 aajuk

Taassuma kingornagut "Hi"-mik oqartussanngortissavat

Sungiusaat 13: "Weird" (Eqqumiitsoq)

Siullermik Dash ammut qiviartussanngussavat

Eqqumiitsumik ("Weird"-imiittut ilaannik) nipiliortissavat

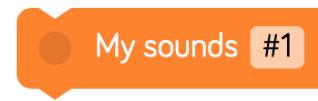
Qummut qiviartissavat

Eqqumiitsumillu oqaaseqarteqqinneqassaaq

Dash namminerlu immiussatit

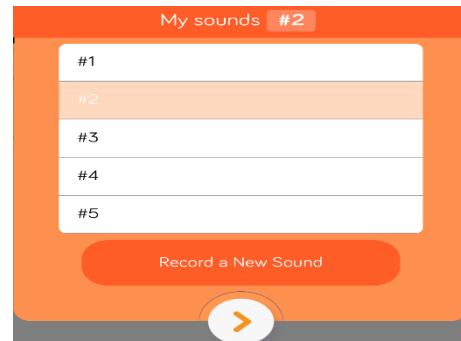
Dashimi nammineerlutit immiussavit appinnejarnissaattaq periarfissaavoq. My Sound atorlugu taamaaliorisinnaavutit.

Sungiusaat 14: Immiussigit

Blokki My sound aajuk toorlugulu

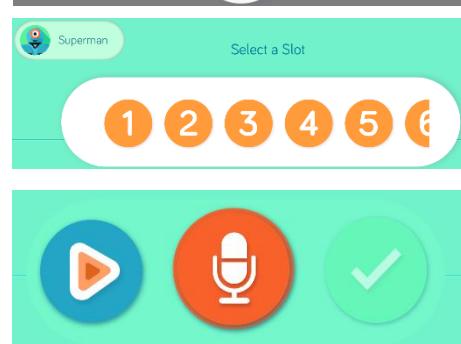
Taamaalioereruit Record a New Sound tuussavat

Slotimik toqqaallutit nipi immiussat nr 1, 2 imaluunniit 3-ussanersoq toqqassavat

Microfoni tooruk – kingumut kisitsisoqarnissa utaqqissavat immiussillutillu.

Appittaataa toorlugu nipi immiussat tusarnaarsinnaavat. Akuersinissamut tuugassaq toorlugu akuersissaatit, taava nipi immiussat Dashimut nuunneqassaaq.

Suliassaq 3: Aap aamma naamik

Dash angertillugu oqartiguk sikisartillugulu, aamma niaqua toorlugu naaggaartillugu oqartissavat.
Soorunami naaggaarnermini Dashi ileqimisaartussaaq.

Suliassaq 4: Taallannguaq meerarsiu

Dashi taallannguamik meerarsiummik naammassisqaartissavat

Se til venstre, der er en svensker (Saamimmut qiviarit, aana svenskeq)

Se til højre, der er en stodder (Talerpimmut qiviarit, aana piitsoq)

Se ned op, der er en lop (Qummut qiviarit, tappava kumak)

Se ned, der er en ged (Ammut qiviarit, tasama savaasaq)

Suliassaq 5: Dash oqaluttuartiguk

Assersuutigalugu uumasunik assilisat tallimat nanissavatit imminnullu ungasillisilaarlugit inississallugit.

Programmiliussaatit Dashi uumasunut taakkununnga assigiinngitsunut orniguttussanngorlugu assillu eqqaannut pigaangami uumasoq pillugu oqaluttuartartussanngorlugu. Assimi siullermi uumasoq sumi uumasuunersoq oqaluttuarineqarsinnaavoq, assip tulluani uumasup sunik nerisaqarnera oqaluttuarineqarsinnaavoq, assit pingajuanni qanoq amerlatigisunik piaqqisarnersoq oqaluttuarineqarsinnaavoq il.il.

Control: - Uteqqiineq/repeat

Sumik arlaannik arlaleriarlutit uteqqiiniaruit uteqqiineq/repeat atussallugu pingaaruteqarpoq.

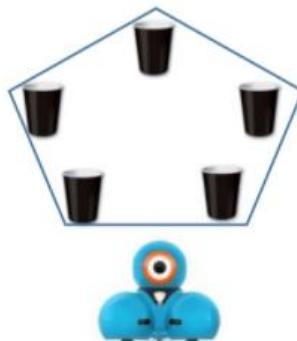
Sungiusaat 15: Dash issoqqaarissorlu

Erngutsit/puussiat sisamat Daship programmilorfigineqarnermigut ungaqqullugit ingerlavissai inissikkit. Maanna **Uteqqiineq/Repeat** atussavat.

Sungiusaat 16: Dash tallimanillu teqeqlilik

Erngutsit/puussiat tallimat Daship programmilorfigineqarnermigut ungaqqullugit ingerlavissai inissikkit. **Uteqqiineq/Repeat** atussavat.

Sungiusaat 17: Illit pillugit Dash oqaluttuartiguk

Daship siullermik immiussaq nr. 1 appissavaa, taamaalioererunilu siumut 50-inik ingerlassaaq.

Tassunga piguni immiussaq nr. 2 appissavaa. Taamaaleriarluni Dash ilinnukarluni utissaaq.

Daship niaqua toorukku immiussaq nr. 3 appissavaa.

Tamatuma kingornagut Dash siumut ingerlaqqissaaq immiussarlu nr. 4 appissallugu, taava kingumorsussaaq niaqualu toorukku immiussamik appisseqqissaaq.

Assersuutigalugu atit taallugu immiussivimmur nr. 1-imut immiussinnaavat.

Immiussivik nr. 2-mi ukiutit oqaatigisinnaavatit.

Immiussivik nr.3-mi sunngiffinni sulerisarnerlutit oqaluttuarsinnaavutit.

II.il.

Sungiusaat 18: Pattalaarpalunneq utaqqinerlu

Tuugassaq **Wait for Dash Top**

Wait for Dash Hear Clap-imik taarseruk. Top Button toorlugu taamaaliussaatit.

Wait For Dash Hear Clap

Aamma Daship nipimik appinnginnerani pausertussangortitsissaait

Wait For 2 seconds

Qaamaneq/Light animationilu

Daship qalipaatinik assigiinngitsunik qaammartaartinnissaa periarfissaavoq.

Aamma animationit Dashimut ikkunneqareersut atorneqarsinnaapput.

Left Ear

Sungiusaat 19: Qaamaneq Dashilu

Dash assigiinngitsunik qaammartaartiguk.

Expression Dash Laugh

Sungiusaat 20

Dash aappalaartumik, sungaartumik qorsummillu qaammartaartiguk.

Qalipaatit paarlakaallugit qaammartaartitsineq killeqanngitsumik sivisussuseqassaaq.

Naggataatigullu Daship animationi **Expression Dash Laugh** takutissavaa.

Suliassaq 6: Dash qitippoq

Dash atorlugu qitinnermik takutitsigit.

Dash siumut, kingumut sanimullu ingerlassaaq kaajallassallunilu.

Dashillu qitinnermi nalaani qalipaanni allangorteqattaassavaa.

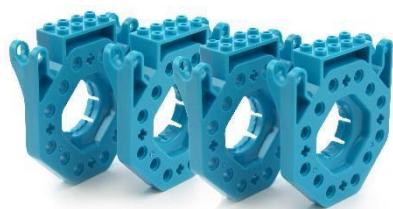
Daship pattalaarineq/ersaartarneq tusaaguniuk assersuutigalugu
nipi Hi oqaatigissavaa

Niaqqumigut toorneqaruni unissaaq, taamaalineqanngikkunili
killeqanngitsumik qitissaq.

Building Bricksit atorneqarnissaat periarfissaappat atorsinnaavatit

Aamma Dash atisalersorsinnaavat

Dashimi qitittoq videoliarigukku qanoq issava?

Dot

Dot inissisimaffimminit nikissinnaanngikkaluarluni pikkunaatsuunngilaq.
Dash Dotilu assersuutigalugu attaveqaqatigiissinnaapput.

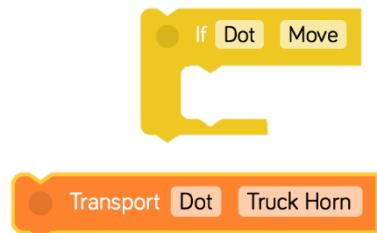
Sungiusaat 21: Dot attavileruk

Dot Daship attavilerneqarneratut attavilerneqassaaq. Tuugassaq aappalaartoq tooruk, maannalu Dash Dotilu toqqassavatit.

Maanna Blocklymi talerpiup tungaani teqeqqumi tamarmik saqqummerput

Sungiusaat 22 Dot tillinniartoqarnerani kalerrisaarutitut

Dot nikisinneqarpat Truck Hornitut nipiliortussanngorlugu aaqqissavat.

Eqqaamassavat Dot uninngaannassammat programmilu
ingerlatiinnassammagu

Sungiusaat 23: Daship Dotillu suleqatigiinnerat

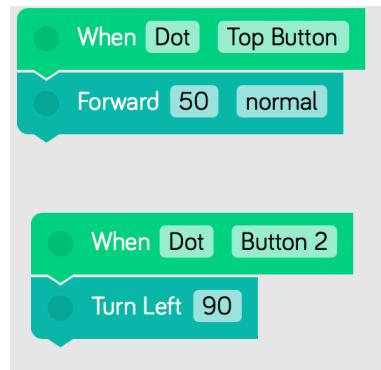
Maanna Dash siumut 50-inik ungasitsigisumut
ingerlasussanngorlugu Dash aamma Dot programmiliofigissavatit.

Daship kaajallanginnermini niaqqumi Dotimit toorneqarnissaa utaqqissavaa.

Sungiusaat 24: Dash Dotimik aquguk

Maanna Dotip niaqua toorukku Dash siumut 50-inik ungasitsigisumut
ingerlasussanngorlugu Dash aamma Dot programmiliofigissavatit.
Dotimi tuugassaq nr. 2 toorneqarpat Dashi saamimmut
sangusussanngortissavat. Dotimi tuugassaq nr. 3 toorneqarpat
talerpimmut sangussaaq, tuugassarlu nr. 1 toorneqarpat Dash kingumut
ingerlassaaq.

Suliassaq 7: Dot joystickitut

Dot Dashimik aqutsisinnaanngortillugu joystickiliarissavat.

Assersuutigalugu kodit assigiinngitsut tunngavigisinnaavatit

Sangusaartarfiliort sekundilersuillutillu.

Suliassanut allanut siunnersuutit

Suliassaq 8: Dash atorlugu kisitsisit kanaartaat

Ussersaatit marluk naleqqiiffingortillugit inissikkit. Dash piffinnut assigiingngitsunut ingerlatittassavat nipiliortittarlugulu.

Suliassaq 9: Dashimik kisitsineq

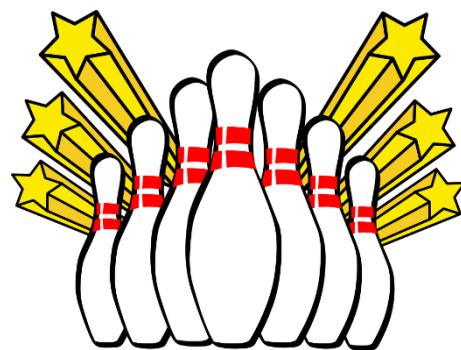
Aqqut marloriarlugu aqqusigisinnasunngorlugu Dashimi programmiliussaatit – taakku siumut ingerlatitsinerit marluk akornanni pauseqartissinnaavat. Dash tamatigut 0-imit aallartittassaaq.

Atuartut immersugassaq immersussavaat kodiliartillu atorlugu Dash eqqortumik ingerlanersut misissussallugu.

1. tur	2. tur	Slut
Forward 50 very slow	Forward 30 very slow	80
Forward 10 very slow	Forward [] very slow	40

Suliassaq 10: Bowling

Keglit inississukkit. Suliassaq tassaavoq keglinik amerlanerpaanik uppitsiniarluni kodilorneq.

Suliassaq 11: Dash maluginutinik suliaqartiguk

Dash Obstacle in Front qanoq atorluarsinnaaviuk?

Dash ilinnut malinnittussanngortissinnaaviuk?

Akornutissatut ikkusuunneqarsimasut ungaqqullugit Dash ingerlasinnaasunngortissinnaaviuk?

Linkit:

Makewonder

Pinnguialortup nittartagaa pinngussap ilinniarnissaanut, qanoq ingerlanissamik (akeqanngitsuinnarniunngitsoq) softwarellu aanissaanut siunnersuutinik imaqarpooq.

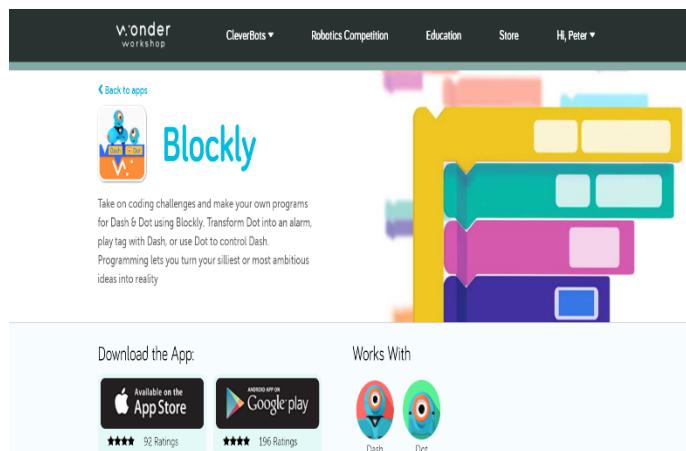
<https://education.makewonder.com/>

Blockly

Blocklyp aanissaanut linki toqqaannartumik iserfissaasoq.

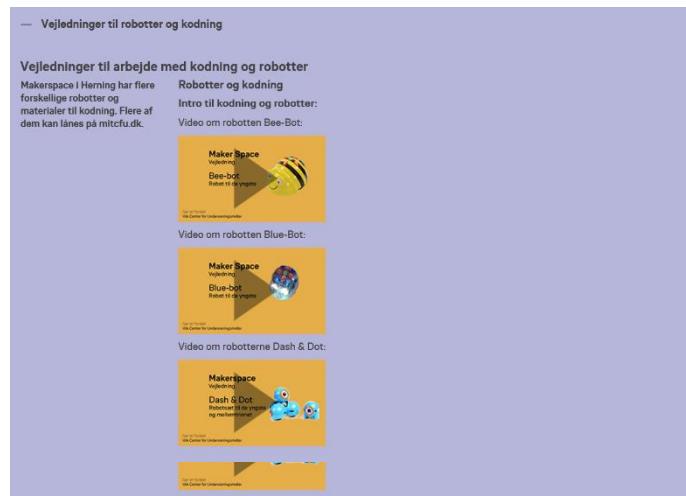
<https://www.makewonder.com/apps/blockly>

Dash&Dotimut isiginnaagassiannguaq ilitsersuutaasoq

Dash&Dotimut ilitsersuut isiginnaagassaq

<http://cfu.via.dk/fag-og-vejledning/it-og-medier/makerspace/muligheder-og-teknologier>

Dash&Dotimut appit atorneqarsinnaasut allat

Path

Path ajornaatsunnguanik programmiliornissamut periarfissaqartitsivoq. Inussamik titartaasoqartarpooq, nipillu assigiinngitsut eqqortumik tulleriinnilerlugit aaqqinneqartarput. Path programmiliornermi tulleriissaarilluni suliaqarnermut pitsasumik sammisamut tassunga ilisarititsisarpoq. Sisamanit arfinilinnut ukiullit eqqarsaatigalugit suliaavoq.

Go

Go Daship Dotillu ungasianit aqunnissaannut periarfissaqartitsivoq. Taanna atorlugu ingerlatitsisoqarsinnaavoq aamma nipinik qaamanernillu allanguititsisoqarsinnaavoq. Sisamanit arfinilinnut ukiullit eqqarsaatigalugit suliaavoq.

Xylo

Xylo "xylofoni"-itut atuuffeqartussatut suliaavoq, Dashilu taassuminnga pisaterneqarsinnaavoq. Appimi Xylomi Dash niplersortiutigalugu qitissinnaasunngorlugu programmiliortoqarsinnaavoq.

Wonder

Wonder ajornaatsumik programmiliorneq pillugu atuartunut ilisarititsivoq. Taannalu arfineq-pingasunit amerlanerusunik ukiullit eqqarsaatigalugit suliaavoq.

Pisatsersuutit allat

Daship igeriussissutaa

Igeriussissut Dashimut atortorissaarutaavoq immikkut ittoq nuannerluinnartuuusoq. Dash assersuutigalugu arsaaqqamik igeriussisussanngortillugu programmiliorsinnaavutit.

